



Το Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας που έκτισαν οι παππούδες μας με χρήματα που έστειλαν από την Κωνσταντινούπολη, όπου είχαν εγκατασταθεί επαγγελματικά. Σ' αυτό το Σχολείο μάθαμε γράμματα όλοι οι Καστανιώτες για ένα (περίπου) αιώνα. (Φωτογραφία Ζαχ. Ζηνέλη).

Όλοι οι άλλοι μαθητές από τ ο Λιναράκι και την Καστανούλα, τους Κήπους και το Στενό, αλλά και από τα μακρινά Χάνια, τα Μπαλτόπουλα, βαδίζοντας δυο και τρεις ώρες το πρωί και άλλες τόσες το μεσημέρι, με το ξύλο στη μασχάλη για τη σόμπα του σχολείου καθημερινά - χωρίς απουσίες - έδιναν το παρών για να μάθουμε όλοι μας γράμματα, άλλος πιο πολλά και άλλος λιγότερα, ανάλογα με τις δυνατότητες και την οικογενειακή ευχέρεια της οικογενείας του.

Δάσκαλοί μας εκείνοι την χρονιά ήταν ο αείμνηστος Νικόλαος Πέχαςπου εκείνο το χρόνο βγήκε στη σύνταξη, ύστερα από 35 χρόνια ευδόκιμης υπηρεσίας, συμπληρωμένης όλης στο χωριό μας από τότε που διορίστηκε και ο γαμπρός του, αείμνηστος και αυτός εδώ και δύο χρόνια, Κωνσταντίνος Λάζος, από το Στένωμα, ο πιο αγαπητός μας δάσκαλος που μας έμαθε γράμματα και μας καθοδηγούσε πάντα να γίνουμε σωστοί και ολοκληρωμένοι άνθρωποι, χρήσιμοι στον εαυτό μας, στους δικούς μας και σ' ολόκληρη την κοινωνία.

Στις 21, λοιπόν του Δεκέμβρη του 1957, ξαφνικά, κατά τις 11 το πρωί, η μακαρίτισσα σήμερα, η θεία Ρίνα Κουτρούμπα φώναξε από το σπίτι της και ζήτησε το δάσκαλο. –Δάσκαλε, ε, Δάσκαλε! Άκου να δεις! Ήρθε τηλεγράφημα να πάει ένα ζώο στο Γαύρο αύριο να φέρει τον Επιθεωρητή.

Στο άκουσμα της είδησης αυτής παγώσαμε και αγανακτήσαμε όλοι. Τι τού' θελε και αυτός να έρθει για επιθεώρηση την τελευταία ημέρα που σταματάμε τα μαθήματα για τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά; Χάθηκε ο άλλος χρόνος να έρθει μια άλλη φορά; Ποιος διαβάζει τώρα Γραμματική, Αριθμητική και ορθογραφία;

Μ' αυτές τις απορίες και τα ερωτηματικά σχολάσαμε το μεσημέρι της 21ης του Δεκέμβρη και πήραμε το δρόμο της επιστροφής, ο καθένας μας, για το σπίτι του. Την επομένη ημέρα 22 του Δεκέμβρη το μεσημέρι, όταν γυρίζαμε απ' το Σχολείο στα σπίτια μας, είδαμε στα Κρεβατάκια - μέσα σε ένα κατάλευκο τοπίο - τον μπάρμπα Βαγγέλη το Βαστάκη ή τον μπάρμπα - Τάκη το Δαλακώστα, δε θυμούμαι ποιον, να φέρνει τον Επιθεωρητή καβάλα στο μουλάρι του και να τον πηγαίνει στο σπίτι των δασκάλων μας, στον Πέρα - Μαχαλά. Θέλοντας να βγάλουμε ασπροπρόσωπους τους δασκάλους, με βαριά όμως καρδιά, γεμάτη αγανάκτηση, προετοιμαστήκαμε για την επόμενη ημέρα.

Νωρίς-νωρίς πήγαμε στο σχολείο και ανάψαμε τις σόμπες. Σε λίγο ήρθαν και οι δάσκαλοί μας με τον επιθεωρητή, ένα γεροδεμένο πενηντάρη με γυαλιά και σγουρά -αν θυμάμαι καλά - μαλλιά που φορούσε ένα μακρύ σκούρο μπλε παλτό και ένα μακρύ πλεκτό βυσσινί κασκόλ στο λαιμό του. Στα πόδια του φορούσε καφέ δερμάτινα άρβυλα, ψηλά, με καρφιά από κάτω.

Τον καλημερίσαμε και τον καλωσορίσαμε στο χωριό μας και μας ανταπέδωσε και αυτός το χαιρετισμό μας, ευχαριστώντας μας για το καλωσόρισμα. Σε λίγο χτύπησε το κουδούνι και μπήκαμε στις τάξεις για μάθημα. Καθίσαμε στα θρανία μας και κάναμε προσευχή μέσα στην αίθουσα, γιατί η αυλή ήταν γεμάτη χιόνι. Μόνο ο χιονάνθρωπος, που με περισσή επιμέλεια είχαμε φτιάξει τις προηγούμενες ημέρες, στεκόταν επιβλητικός, στο μέσο της αυλής. Ύστερα βγάλαμε τα αναγνωστικά μας πρώτα για την ανάγνωση και την ορθογραφία.

Τότε ο Επιθεωρητής πήρε το λόγο:

-Αγαπητά μου παιδιά, μας είπε. Σήμερα θα κάνουμε ένα διαφορετικό μάθημα. Ξεχάστε το πρόγραμμα που έχετε. Σήμερα θα μιλήσουμε για τη Γέννηση του Χριστού μας που γιορτάζουμε σε δυο ημέρες και θα τραγουδήσουμε Χριστουγεννιάτικα τραγούδια και τραγούδια για τον καινούριο χρόνο.

Χαρά και έκπληξη μας κυρίευσε όλους. Άλλωστε το απαιτούσε και η μέρα. Ήταν η τελευταία ημέρα πριν τις διακοπές και κανένας μας δεν είχε

όρεξη για μάθημα Μας ρώτησε πού και πότε γεννήθηκε ο Χριστός μας και τι ξέρουμε για την Αγία Γέννησή του; Κι όταν εμείς (πότε ο ένας και πότε ο άλλος) του απαντήσαμε, εκείνος μας έψαλλε το απολυτίκιο των Χριστουγέννων «**Η Γέννησίς σου, Χριστέ ο Θεός ημών...**» και στη συνέχεια το Κοντάκιο της Εορτής: «**Η Παρθένος σήμερον τον Υπερούσιον τίκτει/και η Γη το σπήλαιον τω απροσίτω προσάγει....**». Μας ζήτησε μάλιστα να τα ψάλλουμε και εμείς, πρώτα μαζί του και ύστερα μόνοι μας.

Ξαφνικά ακούστηκαν φωνές, θόρυβος και ποδοβολητό και άνοιξε η πόρτα του σχολείου. Εκείνη την ώρα έφθασαν τα παιδιά που έρχονταν από τις Γούρνες και το Κακαβάκι και ήταν περισσότερα από 15. Είχαν κρεμασμένες στους ώμους τους τις πάνινες ή υφαντές σάκες τους, μαρούδες τις λέγαμε και μέσα σ' αυτές τα λιγοστά βιβλία τους και τετράδια και τυλιγμένο σε λαχανόφυλλο λίγο τυρί ή ξυνοτύρι, λίγη μπομπότα και κανένα αυγό βραστό για να ψυχοπιαστούν και να έχουν δυνάμεις να γυρίσουν, πεζοπορώντας μάλιστα δύο και πλέον ώρες δρόμο, το μεσημέρι στα σπίτια τους, μετά το τέλος των μαθημάτων.

Πάνω από τις σάκες τους για κατσούλες - που να βρεθούν τότε αδιάβροχα και ομπρέλες - είχαν κάποιο παλιό μισοτριμμένο σακάκι ή πανωφόρι των γονιών τους ή των μεγαλύτερων αδελφών τους που τα προστάτευε από τη βροχή και το κρύο. Στα πόδια τους, τα γουρουνοτσάρουχα - σπανιότερα και τα αγελαδοτσάρουχα - ήταν ότι πιο πρόσφορο μπορούσε τότε να φορέσει κανείς, αφού τα άρβυλα, που φτιάχνονταν με παραγγελία στον Προυσό, στοίχιζαν 150 δρχ., δηλαδή πέντε μαστορικά μεροκάματα εκείνον τον καιρό και ελάχιστοι είχαμε τη δυνατότητα να τα φοράμε.

Τα παιδιά από τις Γούρνες και το Κακαβάκι έφερναν και μικρά έλατα ή κέδρα, που βρίσκανε άφθονα στο δρόμο τους για το σχολείο και τα ξερίζωναν. Έτσι είχαμε αφθονία ξύλων για τις σόμπες μας.

Η έκπληξη του επιθεωρητή, κ. Κατσηρέα (έτσι τον λέγανε) ήταν ολοφάνερη. Ζήτησε να μάθει από τους δασκάλους μας για τα παιδιά αυτά και - στη συνέχεια - τα έβαλε γύρω από τη σόμπα να στεγνώσουν τα βρεγμένα ρούχα και τα τσαρούχια τους και να ζεστάνουν τα κοκαλιασμένα χέρια τους. Κούνησε το κεφάλι του και για να μη στερήσει και από τα παιδιά αυτά να ακούσουν ό,τι είχε προηγουμένως πει σε εμάς, τα επανέλαβε, ίσως με πιο μεγάλη παραστατικότητα αυτή τη φορά, γιατί, προφανώς, συγκινήθηκε πολύ μ' ότι έβλεπε μπροστά του.

Στη συνέχεια, μας ρώτησε αν ξέρουμε Χριστουγεννιάτικα τραγούδια και τραγούδια για τον καινούριο χρόνο. Του απαντήσαμε ότι το μοναδικό τραγούδι που ξέραμε ήταν το **«Χιόνια στο καμπαναριό που Χριστούγεννα σημαίνει....»** Το τραγούδι αυτό μας το είχε μάθει ο δάσκαλος που είχαμε την προηγούμενη χρονιά, στην Τετάρτη τάξη. Τον λέγανε Χαράλαμπο Γεωργακόπουλο, καταγόταν από την Τρίπολη και έμενε στο σπίτι της μακαρίτισσας θείας – Κωσταντώς Παπαγιάννη, που τα δυο - ορφανά από πατέρα - παιδιά της, ο Χρήστος και η Ελένη, ήταν συμμαθητές μας.

Μας το τραγούδησε, να το θυμηθούμε, με την υπέροχη και μελωδική φωνή του και το επαναλάβαμε και εμείς, τραγουδώντας όλοι μαζί και τονίζοντας ιδιαίτερα , το ρεφρέν: Ντιν-νταν-νταν...!

Στη συνέχεια μας υποσχέθηκε ότι θα μας μάθει ένα άλλο τραγούδι, για τα Χριστούγεννα, που θα μας άρεσε πολύ και ένα άλλο για τον καινούριο χρόνο. Τα μάτια όλων μας , γεμάτα έκπληξη και περιέργεια καρφώθηκαν επάνω του και τα αυτιά μας τέντωσαν να ακούσουμε- με περισσή επιμέλεια- και να μάθουμε κάτι το καινούριο και πρωτόγνωρο για μας.

«Στη γωνιά μας κόκκινο τ' αναμμένο τζάκι, άρχισε να τραγουδάει ο Επιθεωρητής,

τούφες χιόνια πέφτουνε στο παραθυράκι

όλο απόψε ξάγρυπνο μένει το χωριό

και χτυπά Χριστούγεννα το καμπαναριό.

Έλα, Εσύ, που Αρχάγγελοι Σ' ανυμνούν απόψε

πάρε από την πίτα μας π' ευωδιά και κόψε.

Έλα κι η γωνίτσα μας καρτερεί να 'ρθεις

Σου 'στρωσα Χριστούλη μου, για να ζεσταθείς».

Όλοι μας μείναμε αποσβολωμένοι. Ήταν πολύ μεγάλη η ικανοποίηση αλλά και η συγκίνηση που νιώσαμε, κυρίως από τη μοναδική και ξεχωριστή, θα λέγαμε εκτέλεσή του. Μας ρώτησε στη συνέχεια, αν μας άρεσε. Ναι! Μάλιστα, μας άρεσε πολύ απαντήσαμε όλοι μας με μια φωνή.

Επανάλαβε τα λόγια δυο – τρεις φορές για να τα μάθουμε και ύστερα τραγούδησε το άγνωστο –μέχρι τότε– για μας Χριστουγεννιάτικο τραγούδι, πρώτα μόνος του και πάλι, και κατόπιν μαζί μας ξανά και ξανά.

Ύστερα ήρθε η σειρά του πρωτοχρονιάτικου τραγουδιού.

«Πάει ο παλιός ο Χρόνος

ας γιορτάσουμε παιδιά

και του χωρισμού ο πόνος

*ας κοιμάται στην καρδιά
(Καλή χρονιά, καλή χρονιά
χαρούμενη, Χρυσή Πρωτοχρονιά) ...»*

Και στο τραγούδι αυτό ακολούθησε την ίδια τακτική, όπως και στο προηγούμενο. Όταν μάθαμε και αυτό, είπε στους δασκάλους μας να μας αφήσουν να γυρίσουμε στα σπίτια μας να προετοιμαστούμε, μαζί με τους δικούς μας, για τη μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης, που θα 'ρχότανε σε δύο ημέρες.

Αφού μας ευχήθηκε «**ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ και ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΧΡΟΝΟ**» και επανέλαβε την ίδια ευχή και στους δύο δασκάλους μας, ακουμπώντας την ομπρέλα του και συντροφευμένος από τον ίδιο τον αγωγιάτη που τον είχε φέρει την προηγούμενη ημέρα, πήρε τον δρόμο της επιστροφής για τον Γαύρο πρώτα (συνοικισμό του Μεγάλου Χωριού που υπήρχαν χάνια και διανυκτερεύαμε) και από εκεί, με αυτοκίνητο, για το Καρπενήσι.

Όσο για μας τους μαθητές, στο δρόμο της επιστροφής για τα σπίτια μας, κατά παρέες, με κριτήριο το συνοικισμό, το μαχαλά, που μέναμε, τραγουδούσαμε τα τραγούδια που μάθαμε, κυρίως όμως το Χριστουγεννιάτικο τραγούδι :

*«**Στη γωνιά μας κόκκινο τ' αναμμένο τζάκι**».*

Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε. Κάθε φορά και κάθε χρόνο που γιορτάζω με τους μαθητές μου τα Χριστούγεννα και τον ερχομό του καινούριου χρόνου, ανελλιπώς, από την αρχή της εκπαιδευτικής σταδιοδρομίας μου μέχρι σήμερα που κοντεύω να βγω στη σύνταξη, σε κάθε Χριστουγεννιάτικη γιορτή, δεν παραλείπω να προτρέπω τους μαθητές μου να συμπεριλάβουν, ανάμεσα στα άλλα τραγούδια που θα πουν, και τα δύο τραγούδια που πρωτάκουσα και έμαθα στο χωριό μας, την όμορφη **ΚΑΣΤΑΝΙΑ**, στις 23 του Δεκέμβρη του 1957, τραγουδημένα από τον αείμνηστο (εδώ και χρόνια) επιθεωρητή Παναγιώτη (Πότη) Κατσηρέα, όταν – μέσα στα χιόνια – ήρθε στο χωριό μας να δει – με τα μάτια του – πως ζούσαμε και τι μαθαίναμε στο Δημοτικό σχολείο μας, όταν φοιτούσαμε σ' αυτό πάνω από 120 μαθητές, έχοντας τότε δύο, αλλά και πολλές φορές και ένα δάσκαλο, οπότε κάναμε εμείς οι μεγαλύτεροι και καλύτεροι μαθητές, χρέη δασκάλου στους πιο μικρούς συμμαθητές μας, πράγμα που αρκετούς από εμάς μας επηρέασε καθοριστικά και στη μετέπειτα επαγγελματική μας σταδιοδρομία και γίναμε δάσκαλοι.

Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα Ο ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, αρ. φ. 107 ΟΚΤ ΝΟΕ ΔΕΚ 2005. Αρχείο και ψηφιακή επεξεργασία: Ζαχ. Ζηνέλης.